

SXEDIO.H76

19.6.1957: ΟΙ ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΟΥ ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΠΝΙΓΜΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΟΥΝ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ

Στις καταγγελίες του για τα βασανιστήρια στα οποία υποβάλλονταν οι κύπριοι στα χέρια των βρετανών ανακριτών ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αναφέρθηκε και στη μέθοδο του τεχνητού πνιγμού που εφαρμόζαν για να εξασφαλίσουν ομολογίες.

Συνεχίζοντας ο Αρχιεπίσκοπος ανέφερε:

"Εις τινας περιπτώσεις αι απάνθρωποι μέθοδοι, τας οποίας εχρησιμοποίησαν αι δυνάμεις ασφαλείας υπερβάλλουν εις ωμότητα και αυτάς τας ναζιστικάς μεθόδους. Εις ενυπόγραφον κατάθεσιν του, ο εν τω κρατητηρίω Πύλας ευρισκόμενος Ανδρέας Ν. Πατσαλής, **39** ετών, οικοδόμος, εκ Ποταμού του Κάμπου, αναφέρει ότι ανακριταί αφού τον συνέλαβον και τον μετέφερον εις Κάμπον την **27**ην Οκτωβρίου **1956**, εξαπέλυσαν εναντίον του λυκόσκυλα.

Ακολούθως τον έδεσαν επί ενός πάγκου και αφού του εκατέβασαν το παντελόνι, τον εκτύπησαν με δερματίνη λωρίδα εις όλα τα μέρη του σώματος του ως και επί των γεννητικών οργάνων. Εν συνεχεία έθεσαν τεμάχιον ξύλου εις το στόμα του, διά να το κρατήσουν ανοικτόν και έχυσαν εντός αυτού άλας, πριονίδια και πετρέλαιον. Τούτο προεκάλεσεν εις τον βασανιζόμενον αίσθημα πνιγμού. Εχασε τας αισθήσεις του, όταν δε συνήλθε ήτο καταματωμένος.

Παρομοίας μεθόδους τεχνητού πνιγμού, συνοδευόμενας και με ανήθικον απειλήν βιασμού υπέστη ο εξ Αγίου Μάμαντος κρατούμενος Κώστας Μιλτιάδου εις το στρατόπεδον Κοικκινοτριμηθιάς. Ούτος συνελήφθη την **18**ην Φεβρουαρίου **1957** και μετεφέρθη εις Πλάτρας. Εκεί του έθεσαν τα χέρια με σχοινί και τον έρριψαν ανάσκελα επί του πατώματος, ενώ όργανα των Δυνάμεων Ασφαλείας τον επατούσαν, τον εκτύπουν εις τον στόμαχον και του έστριβαν τους

όρχεις.

Εν συνεχεία τον μετέφεραν εις δωμάτιον μπάνιου. Όταν με επήγαν εκεί, γράφει εις την κατάθεσιν του, τότε ο Τσούκκας, (Κύπριος, συνεργαζόμενος με τας δυνάμεις ασφαλείας) μου είπεν ή θα μιλήσης ή θα πεθάνης. Τώρα είναι ο τελευταίος ασπασμός. Πάλιν του είπα ότι δεν ήξερα τίποτα. Τα χέρια μου εξακολουθούσαν να είναι δεμένα. Ο Τσούκας τότε μου κατέβασε το παντελόνι και το σώβρακο και με επήρε από την κεφαλήν με έσκυψε μέσα στο μπάνιο και εφώναξε δύο άλλους να με βιάσουν.

Μετά άρχισαν να με κτυπούν εις διάφορα μέρη του σώματος μου. Με ωδήγησαν έπειτα εις ένα δωμάτιον, όπου εκρατείτο ο Ανδρέας Καραολής από το Παλαιχώρι.

Την **21**ην Φεβρουαρίου με επήρεν ένας Άγγλος από το δωμάτιον εκείνο και με ωδήγησεν εις το ίδιον δωμάτιον όπου με εκτύπησαν την πρώτην ημέραν. Επήρε ένα πιστόλι και με απειλούσεν ότι θα με εφόνευεν, εάν δεν ωμιλούσα. Με έστησε στον τοίχον και με χτυπούσε στο στήθος και στον στόμαχον παίρνοντας φόραν.

Την **23**ην Φεβρουαρίου, η ώρα **9** π.μ. περίπου με ωδήγησαν πάλιν εις το σπίτι, όπου εκακοποιήθην και προηγουμένως. Ενας άγγλος ανακριτής ψηλός με γυαλιά μου έκανε διαφόρους ερωτήσεις και με εκτύπησε. Διάταξε να με δέσουν πάνω σε ένα κρεβάτι. Επήραν **4-5** μαντηλάκια και μου εκάλυψαν το στόμα και την μύτην. Ηρχισαν να μου ρίχνουν νερό πάνω στα μαντήλια, ενώ συγχρόνως με κτυπούσαν στον στόμαχον και μου έτριβαν τους όρχεις. Δεν μπορούσα να αναπνευσω. Με έλυσαν από το κρεβάτι και με ωδήγησαν σε άλλο σπίτι, όπου έμενε και ο Χαράλαμπος Ζένιος, ο οποίος ήτο κρατούμενος και μου ανέφερεν ότι εκτυπήθη και αυτός.

Ενας άλλος κύπριος, ο Ανδρέας Σιόκουρος, εκ Λύσης, όστις συνελήφθη την **28**ην Φεβρουαρίου **1957** υπέστη ανάλογα βασανιστήρια εις τας φυλακάς της μεσαιωνικής πόλεως της Αμμοχώστου.

"Με εγγύμνωσαν", γράφει μεταξύ άλλων, εις την κατάθεσιν του "και με τον πιο αναίσχυτον τρόπον βρειτανοί και τούρκοι επικουρικοί μου έστριβαν τα γεννητικά όργανα, υποβάλλοντες με εις φρικτούς πόνους. Και αυτό δεν ήταν το μόνον μαρτύριον εις τα σκοτεινά μπουντρούμια εις την φυλακήν της Αμμοχώσου. Αφού διέπραξαν αυτό επενόησαν άλλο μαρτύριον και με ζεστή στάχτη τσιγάρου μου εγγέμισαν τα αυτιά, ώστε επί μίαν εβδομάδα δεν άκουα καλά".

Εις την περίπτωσι του 20ετούς πυροσβέστου Σώζου Πέτρου, εκ Πύλας, όστις συνελήφθη την 18ην Οκτωβρίου 1956, πλην των άλλων ωμοτήτων εφηρμόσθη η μέθοδος εμφράξεως του στόματος διά χώματος.

"Επειτα", αναφέρει εις την έκθεσιν του "με μετέφερον μετά του Γεωργίου Σταυρινού (ενός άλλου κυπρίου κρατουμένου) εις Ορόκλινην, διά να τους υποδείξωμεν πού είναι τα όπλα. Εκεί έξω από το χωριό με διέταξαν να ψάξω. Μόλις εσήκωσα μίαν πέτρα και δεν υπήρχε τίποτα, με διέταξαν να εκδυθώ τελείως και αφού έκοψαν μίαν βέργαν άρχισαν να με κτυπούν.

Επειτα με έρριξαν χαμαί, μου ήρπασαν τους όρχεις και με περιέστρεφαν ενώ ήμουν γυμνός επί του εδάφους. Δύο Αγγλοι στρατιώται είχαν προτεταμένα τα όπλα. Ο Γεώργιος Σταυρινού ίστατο λίγα βήματα πιο πέρα.

Μετά παρέλευσιν πέντε δέκα λεπτών με διέταξαν να ενδυθώ και τότε ένας έβγαλε το μαχαίρι και ήρχισε να μου κόβη τα μαλλιά υπό τους γέλωτας των στρατιωτών. Επειτα ήρχισαν να δέρνουν τον Γεωργιον Σταυρινού. Αφού υπέστη και αυτός τα βάσανά μου μας διέταξαν να πέσωμεν ανάσκελα, ελθών δε κοντά μας ένας μου ήνοιξε με την κάννην του περιστρόφου το στόμα μου και ηπειίλησε να με πυροβολήση. Ευθύς αμέσως έβαλε την κάννην του όπλου του και μου έβαλε στο στόμα χώμα, εξηκολούθησε δε να με κτυπά ζητώντας μου να του υποδείξω που είναι το πιστόλι. Επειτα άφησε εμένα και έπιασε τον Γεώργιον Σταυρινού, τον οποίον εκακοποίησε.

Φρικτά υπήρξαν τα βασανιστήρια, τα οποία

υπέστη ο πρώην Γενικός Γραμματεύς της Παναγροτικής Ενώσεως Κύπρου 50ετής Στέφανος Πρωτοπαπάς, εκ Πολυστύπου. Ούτος εις μακράν ενυπόγραφον έκθεσιν του αναφέρει πως προσδεθείς ύπτιος επί σιδηράς κλίνης, (αφού δέθηκε σε σιδερένιο κρεβάτι) υπέστη το απάνθρωπον βασανιστήριο του τεχνητού πνιγμού. Αφού του εσκέπασαν το στόμα και τους ρώθωνας με ένα τεμάχιον χονδρού υφάσματος, έχυναν επ' αυτού ολίγον κατ' ολίγον επί αρκετήν ώραν μίγμα ύδατος και βενζίνης.

Όταν διά του τρόπου αυτού εισήρχετο πολύ ύδωρ και βενζίνη εις τον στόμαχον του υφίστατο κτυπήματα εις την κοιλίαν διά να εμέση (για να κάνει εμετό), οπότε το μαρτύριον επανελαμβάνετο.

Εν συνεχεία περιγράφει πως εκτύπησαν τες όρχεις του με φιάλην υαλίνην, με αποτέλεσμα να πενταπλασιασθή το μέγεθος των και να ουρή επί οκτώ ημέρας αίμα.

Η έκθεσις του περιέχει συνταρακτικά στοιχεία βασανισμού άλλου κρατουμένου, τον οποίον ο Στέφανος Πρωτοπαπάς, είδε βασανιζόμενον. Είναι ενδιαφέρον να σας αναγνώσω περικοπήν εκ φωτοτυπίας της εκθέσεως του.

Ο Ανδρέας Φιντικίδης εκ Βαρωσίων, Χρήστος Ιωάν. Καμπούρης εκ Κακοπετριάς, Κυριάκος Π. Κόκκινος εκ Πολεμίου Πάφου, Νικόλαος Κωνσταντίνου εκ Κάτω Πύργου και Κώστας Μελάς εξ Αξιούς εις καταθέσεις των αναφέρουν ότι υπέστησαν το βασανιστήριο του τεχνητού πνιγμού. Εις πάντας τούτους εχρησιμοποιήθησαν αι αυταί μέθοδοι, τας οποίας περιέγραψεν εις την έκθεσιν του ο Στέφανος Πρωτοπαπάς, τουθ' όπερ μαρτυρεί ακόμη μίαν φοράν ότι τα βασανιστήρια ήσαν οργανωμένα επί ενιαίας βάσεως.

Ο Ανδρέας Φιντικίδης εδέθη επί σιδηράς κλίνης και με το στόμα και την μύτην σκεπασμένα με χονδρό ύφασμα, υπέστη ολίγον κατ' ολίγον την εκκένωσιν εντός του στόματος του 9 φιαλών ύδατος, το οποίον διώγκωσε μέχρι διαρρήξεως σχεδόν της κοιλίας του. Συγχρόνως έτεροι δύο βασανισταί τον εκτύπουν εις

όλα τα μέρη του σώματος του και του έστριβαν τους όρχεις.

Μαύρην πολυσέλιδον ιστορίαν των βρετανικών δυνάμεων κατοχής θα απετέλει η απαρίθμησης και η λεπτομερής έκθεσις όλων των περιπτώσεων βασανισμού και φρικαλεοτήτων. Θα αναφέρω όμως ακόμη μερικά δείγματα απαισίων ωμοτήτων.

Ο Τουμάζος Ιωάννου από το χωρίον Ορόκλινη, μαθητής του Εμπορικού Λυκείου Λάρνακος, αφού εκτυπήθη απανθρώπως υπεβλήθη εις το μαρτύριον εγκυμάτων επί των γεννητικών οργάνων του.

Ο Γεώργιος Ταραμίδης, απόφοιτος του Παγκυπρίου Γυμνασίου, συλληφθείς την 12ην Νοεμβρίου 1956, υπέστη εις τον Ειδικόν Κλάδον αστυνομίας και εις το Κρατητήριον Παλλουριωτίσσης βασανιστήρια και εγκύματα διά πυρακτωμένου σιδήρου εις τα γεννητικά όργανα.

Επίσης του ενέπηξαν οδοντογλυφίδας εις τα νύχια των χειρών του. Επί του βασανισθέντος Κώστα Αθηνοδώρου εκ Νέου Χωρίου Πάφου, εκτός των άλλων μαρτυριών εφηρμόσθη επιπροσθέτως η μέθοδος της αφίξεως σιδηρού Στεφάνου περί την κεφαλήν.

Ο Ευτύχιος Ιωάννου εκ του χωρίου Πολύστυπος, υπεχρέωθη να σβήση με την γλώσσαν του συνθήματα από τους τοίχους. Ως ήτο φυσικόν και η γλώσσα και τα χείλη του ήρχισαν να αιμορραγούν εν τούτοις ο Άγγλος αξιωματικός έμεινεν ασυγκίνητος.

Τους Γεώργιον Τηλεμάχου και Τάκην Αναστασίου υπεχρέωσαν να σκάψουν λάκκους, εντός των οποίων τους έθαψαν μέχρι λαιμού. Εκτυφλωτικόν ηλεκτρικόν φως κατά την ανάκρισιν, αναφέρει ο Μιχαλάκης Μιχαηλίδης, εξ Αμμοχώστου και ο Μενέλαος Δημοσθένους, ο οποίος επί πλέον καταγγέλλει ότι του έκαψαν τας βλεφαρίδας με αναμμένο τσιγάρο, έθεσαν ζεστό σίδηρο κάτω από το πηγούνι του και τον εκτύπησαν μέχρις αναισθησίας εις τα γεννητικά όργανα.

Εκ των εκτεθέντων είναι δυνατόν να μορφώσητε μίαν γενικήν ιδέαν επί των μεθόδων βασανισμού, τας

οποίας συστηματικώς μετέρχονται, εν Κύπρω οι εντεταλμένοι διά την τηρησιν του νόμου και της τάξεως".

Όμως οι μέθοδοι αυτές δεν ήταν οι μόνες που υποβάλλονταν οι Κύπριοι από τους βασανιστές τους.

Ανέφερε επίσης ο Αρχιεπίσκοπος στις δηλώσεις του:

"Πλην των μεθόδων τούτων εχρησιμοποιήθησαν ωσαύτως και άλλα βασανιστήρια, ως η συνεχής πολύωρος ανάκρισις υπό το εκτυφλωτικόν φως, προς το οποίον ο ανακρινόμενος διετάσσετο να ατενίζη, η συνεχής επίκρουσις μεταλλίνων δοχείων διά των οποίων εκαλύπτοντο η κεφαλή των βασανιζομένων, η συνεχής όχλησις κατά την νύκτα, ώστε να μη δύνανται οι υπό ανάκρισιν τελούντες να κοιμηθούν και να παραλύη έτσι το νευρικόν των σύστημα κλπ.

Σημαντικάί περιπτώσεις βασανιστηρίων απεκαλύφθησαν ωσαύτως κατά την διάρκειαν δικών ενώπιον των ειδικών δικαστηρίων Κύπρου, ότε οι κατηγορούμενοι εξέθεσαν τας συνθήκας, υπό τας οποίας εξηναγκάσθησαν να προβούν εις ενοχοποιητικάς δι'αυτούς ομολογίας.

Τοιαύται ήσαν αι δίκαι του δημοσιογράφου Νίκου Σαμψών εξ Αμμοχώστου, του μαθητού Ανδρέα Καρακώστα εκ Κυρηνείας, του ιδιωτικού υπαλλήλου Μιχαλάκη Γεωργίου, επίσης εκ Κυρηνείας του εξ Ανω Πλατρών αρτοποιού Στέλιου Κ. Μαύρου, του εκ Κυρηνείας τελωνειακού υπαλλήλου Γεωργίου Σφογγαρά, της υπαλλήλου της εταιρείας τηλεφώνων δίδος Β. Λοϊζιά, και άλλων.

Παρ' όλον ότι τα κετεθέντα στοιχεία ήσαν συντριπτικά, εν τούτοις μόνον εις την περίπτωσιν του Νίκου Σαμψών, ο ειδικός δικαστής απεδέχθη εμμέσως την βίαν, ήτις ησκήθη επί του κατηγορουμένου. Ο ειδικός δικαστής Σω, διά της αποφάσεως του της 22ας Μαΐου 1957, απεδέχθη την ένστασιν της υπερασπίσεως περί απαραδέκτου της καταθέσεως εις ην προέβη ο κατηγορούμενος, άμα τη συλλήψει του, δικαιολογών την κρίσιν του ταύτην ο

δικαστής είπεν ότι δεν θεωρεί βασίμους τους ισχυρισμούς περί κακοποιήσεως, αλλά αμφιβάλλει κατά πόσον ήτο εκουσία η κατάθεσις του Σαμψών μετά την μεταχείρησιν την οποίαν υπέστη ούτος κατά την σύλληψιν του και την εις Λευκωσίαν, εξ Ιδαλίου μεταφοράν του επί ανοικτού αυτοκινήτου, εντός του οποίου ήτο εκτεθειμένος εις ραγδαίαν βροχήν την νύκτα της συλλήψεως του.

ΟΙ Σαμψών σε κατάθεση του στο Δικαστήριον είχε πραγματικά αναφέρει πολλά συγκλονιστικά στοιχεία...